Poniedziałek 7 grudnia — Cena 15 gr.

Dziennik Białostocki

Redakcja i Administracja: Białystok, Rynek Kościuszki Nr. 1. Telefon Nr. 63.

Requiem pogrzebowe

KU CZCI

Wł. St. Reymonta

Po raz czwarty w stolicy wolnej Polski — zabrzmią dzwony żałobne.

Po raz czwarty Warszawa obchodzić będzie wielki pogrzeb historyczny. Po Sienkiewiczu, Żołnierzu Nieznanym i Żeromskim — nieśmiertelny twórca „Chłopów", Władysław Stanisław Reymont.

A pogrzeb historyczny, to nie tylko mniej lub więcej majestatyczny ceremonjał żałobny. To przedewszystkiem ideowy symbol całego narodu.

W takich dniach wolna Rzplita składa do swego mauzoleum najwspanialsze, najdorodniejsze kłosy oswobodzonej ziemicy, zasiane w ciężkich godzinach niewoli.

Pogrzeb historyczny — to czarne, kirem okryte dożynki, święcone przez cały naród w żałobnem pochyleniu głów, w gorzkim smutku i w dumnem sieroctwie.

Niechże więc pogrzeb ś. p. Wł. Reymonta spełni się po myśli nieśmiertelnego pisarza tak, jak go chciał mieć i co chciał w jego symbolu przekazać osieroconemu narodowi.

Pod tym względem niezapomniany pogrzeb Stanisława Wyspiańskiego winien tu być pierwowzorem.

A z wielkiej poezji „Młodej Polski" — „Salve Regina" Kasprowicza winno być w tej żałobnej uroczystości duchowym reżyserem.

A więc:

...Niech w dniu pogrzebowym słoneczny błękit otuli rozległe łany ozimin. A roztopami, polem szerokiem, nad którem chaty zczerniałą lśnią się dachówką, lub mchami obrosłą strzechą... niech się potoczy prosty, chłopski wóz...

...Górą, na snopkach słomy niech na nim spoczną zamknięte w sosnowej skrzyni zwłoki ś. p. Reymonta.

...Niech tuż za tym prostym wozem pójdzie najpierw stary Boryna i niech swoją stygnącą prawicą sieje grudki ziemicy wolnej. Niech tam nie zabraknie nikogo, ani Antka, ani nieszczęsnej Jagny, ani też biednego Kuby.

A za nimi niech siermiężne popłyną tłumy, posły i senatory, biskupy w białych ornatach, wojsko i nieprzeliczone rzesze ludzkie, wierzące w wieczystość siejby i plon.

R. Z.

Pożar polskiej ambasady w Paryżu

Straty są znaczne

PARYŻ, 5. 12. O 1-ej w nocy w salach recepcyjnych ambasady polskiej wybuchł pożar, spowodowany krótkiem spięciem. Natychmiast przybyła straż ogniowa, która wkrótce ogień ugasiła. Pożar spowodował dość znaczne straty. Został poważnie uszkodzony cenny dywan. Gmach ambasady jest asekurowany.

Wyrok w sprawie Steigera

zapadnie w bieżącym tygodniu

Nowe wnioski obrony w sprawie Olszańskiego

LWÓW. 5. 12. Na rozprawie przeciw Steigerowi obrońca dr. Landau żądał powołania kilku świadków, którzy mają zeznać, że Olszański był przeznaczony przez organizację ukraińską do wykonania zamachu. Obrońca dr. Ringiel postawił wniosek w sprawie zażądania z Berlina garderoby Olszańskiego i pokazania jej świadkom dla skonstatowania, czy sprawca nie miał na sobie ubranie tego koloru.

Obrońca domagał się wkońcu powołania ojca Olszańskiego na dowód, że tak nagle syn jego wyjechał z Chyrowa, iż musiano odwołać przedstawienie amatorskie, w którem syn jego miał brać udział.

Uchwała Trybunału w tej sprawie zapadnie w poniedziałek. Wyrok spodziewany jest z końcem przyszłego tygodnia.

—:—

Dymisja gabinetu niemieckiego

Hindenburg dymisję przyjął

BERLIN, 5. 12. Kanclerz Rzeszy dr. Luther wręczył o g. 6 pp. prezydentowi Rzeszy dymisję gabinetu. Prezydent Rzeszy dymisję przyjął. (PAT).

Socjaliści gdańscy u min. Ziemięckiego

Przedstawiciele socjalistów gdańskich odwiedzili wczoraj ministra pracy Ziemięckiego.

Omawiana była sprawa polskich robotników rolnych, imigrujących do Gdańska.

Ponadto poruszono sprawę układu pomiędzy Polską a Gdańskiem, mającego na celu uregulowanie spraw uchodźtwa robotniczego.

Jubileusz pisma praskiego

PRAGA, 5. 12. 6 grudnia organ praski „Prager Tageblatt" obchodzi jubileusz 50-lecia swego istnienia.

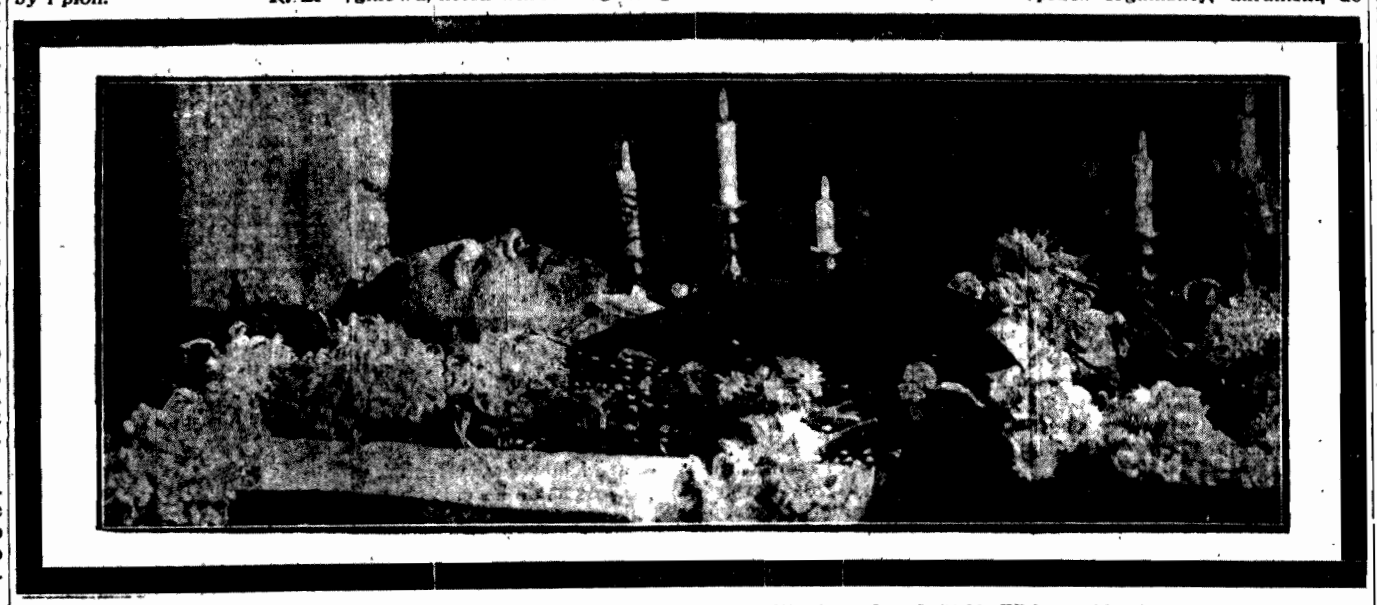

Kondolencje

Kraj cały okrył się żałobą na wieść o zgonie wielkiego pisarza, wielkiej chluby narodu polskiego, Władysława Reymonta.

Do mieszkania Zmarłego przy ul. Górnośląskiej 16 i do wszystkich związków literackich

płyną bez przerwy

z całej Rzeczypospolitej i z całego świata telegramy, pełne głębokiego smutku oraz wyrazów hołdu i czci dla nieśmiertelnego twórcy „Chłopów".

WARSZAWA, 6.12

Wczoraj zarząd Towarzystwa literatów i dziennikarzy udał się in corpore do domu żałoby na ul. Górnośląską nr. 16, aby oddać hołd Zmarłemu i złożyć kondolencję rodzinie.

*

Stolica przygotowuje się do **uroczystości pogrzebowych.**

Zawiązał się w tym celu komitet, do którego weszli:

Marszałek Sejmu Maciej Rataj, posłowie Wincenty Witos, Jan Dębski i Stanisław Kozicki, red. Zdzisław Dębicki, Wacław Sieroszewski, Leopold Staff, Jan Lorentowicz, Jerzy K. Bandrowski, St. Krzywoszewski, St. Libicki, Pruszkowski, A. Grzymała - Siedlecki, T. Mazurkiewicz, K. Wroczyński, E. Rauer, inż. Pauly, gen. Suszyński, insp. policji Czyniowski, radca Konopka — prez. Rady min., R. Przeździecki, szef prot. dypl., G. Wolff, M. Rulikowski, W. Rogowicz, Woydyno, Izn. Bałiński, Wł. Jabłoński, Kłyszewski, prof. Fiedorowicz, J. Kochanowski, kom. rządu J. Jarmołowicz.

Przewodniczącym komitetu obrano p. J.Skotnickiego, dyr. dep. sztuki.

Program ceremonji pogrzebowych

Ustalono

następujący program

uroczystości pogrzebowych:

Wyprowadzenie zwłok z domu żałoby

odbędzie się o g. 7 rano.

Na uroczystości obecna będzie tylko rodzina Zmarłego, przyjaciele i komitet.

Trumna złożona będzie w kaplicy Katedry św. Jana.

Odwiedzanie zwłok

w Katedrze dozwolone będzie w następujących godzinach: dziś od godz. 12.30 w południe do 7 wiecz, jutro od 9 rano do 7 wieczorem, we wtorek od godz. 2—8 wieczór.

We wtorek zwłoki przeniesione będą do kościoła do nawy głównej po sumie, po zamknięciu świątyni, która dla publiczności będzie znów otwartą od godz. 3 po południu do godz. 8 wieczorem.

Pogrzeb odbędzie się we środę.

W kondukcie pogrzebowym wezmą udział: rząd, przedstawiciele Sejmu i Senatu oraz przedstawiciele związków literackich, organizacyj społecznych i

grupy włościańskie.

W czasie nabożeństwa żałobnego kazanie wygłosi ks. Szlagowski.

Na placu Zamkowym imieniem rządu przemówi min. oświaty Stanisław Grabski.

Zarezerwowano także czas dla ewentualnego przemówienia **przedstawiciela fundacji Nobla.** Imieniem literatów przemówi Ad. Grzymała - Siedlecki, imieniem młodych pisarzy Lechoń.

Kondukt przejdzie ulicami: Krakowskiem Przedmieściem, Trębacką, Nowo-Senatorską, placem Teatralnym — na Powązki.

Na cmentarzu pożegna Zmarłego prezes Towarzystwa literatów i dziennikarzy, Leopold Staff oraz przedstawiciel ludu siermiężnego, prawdopodobnie poseł Witos.

Koszty pogrzebu pokryte będą przez rząd.

Maska pośmiertna

W godzinach wieczorowych art. rzeźbiarz Jan Turczyński, zdjął maskę gipsową z twarzy Mistrza.

*

Polska Macierz Szkolna zamiast wieńca na trumnę ś. p. Wł. Reymonta — **składa 300 złotych** na rzecz bibljotek i czytelń na terenie Kresów Wschodnich.

—:—

Prasa niemiecka o Reymoncie

BERLIN, 5.12. Cała prasa niemiecka poświęca artykuły i wspomnienia pośmiertne Wł. Reymontowi, wyrażając się o wielkim pisarzu polskim z gorącem uznaniem. Arcydzieło Reymonta „Chłopi" prasa niemiecka nazywa utworem epokowym, przez który Reymont zasłużył się wielce nietylko Polsce, ale także całemu światu.

Bezrobocie i bankructwa w Berlinie

BERLIN. 5.12. — Radjo. — Bezrobocie w Berlinie przyjmuje katastrofalne rozmiary.

W ostatnim tygodniu liczba bezrobotnych w samym Berlinie wzrosła w stosunku do poprzedniego tygodnia o 10.000 osób.

Codziennie dzienniki zapełnione są wiadomościami o licznych bankructwach.

Za 7 lat bez nafty

LONDYN, 5. 12. — Tel. wł. — Donoszą z Nowego Jorku, że komisja rzeczoznawców, wyznaczona przez prezydenta Coolidge'a dla zbadania zapasów naftowych w St. Zjednoczonych, skończyła swe prace. Z raportu wynika, że w r. 1933, t. j. za 7 lat, pokłady naftowe w St. Zjednoczonych będą zupełnie wyczerpane.

Wodospad Niagara w zimie

Potężne zwały pędzącej wody zamieniają się pod wpływem silnego mrozu w olbrzymiej wielkości sople, mieniące się przy łagodnym słońcu zimowem pięknemi barwami tęczy.

—:—

Wielka wyprawa Amundsena na biegun

odbędzie się na własnem sterowcu

BERLIN, 5. 12. — Tel. wł. — Prasa niemiecka notuje z niezadowoleniem wiadomość, że Amundsen zrezygnował z oferty firm niemieckich, które proponowały wybudować sterowiec, na którym Amundsen odbędzie swą przyszłą wyprawę do bieguna.

Amundsen zadatkował już budowę sterowca we Włoszech. Firma włoska zobowiązała się dostarczyć gotowy do użytku balon na kwiecień.

Załogę sterowca Amundsena stanowić będą włosi i norwegowiem. Amundsen wyruszy drogą powietrzną z Turynu przez Francję, Anglję, Norwegję, na Szpitzberg, gdzie wybudowano już specjalny hangar.

Załogę okrętu stanowi 18 pasażerów, a zapasy benzyny i oliwy obliczone są na 65 dni, żywności zaś na miesiąc.

Centralne biuro czarnej giełdy wykryte

W WARSZAWIE

16 czarnogiełdziarzy powędrowało do kryminału

Po całodziennej obserwacji funkcjonarjusze III rejonu urzędu śledczego wkroczyli nagle wczoraj wieczorem do lokalu Majera Szwarcenberga (Nalewki nr. 11), u którego znajdowało się centralne biuro czarnej giełdy.

W lokalu zastano 16 czarnogiełdziarzy. Znajdowali się tam: Izrael Silbertand (Miła 33), Szaja Szenberg (Gęsia 8), Dawid Ginsberg (Dzika 44), Mendel Krel (Nalewki 31), Chaim Pypka (Pawia 27), Menachem Majer Gliksberg (Gęsia 31), Icek Ogórek (Stalowa 2), Icek Herszenfuss (Dzika 39), Abram Szenberg (Karmelicka 18), Gerson Szmidt (Freta 25), Pejsach Dawid Brener (Gęsia 31), Szaja Sagiel (Nalewki 12), Izrael Szenberg (Karmelicka 13), Izrael Grom (Leszno 35), Eljasz Oliwenstein (Dzika 27), Szyja Goldsach (Nalewki 39) i Josek Szenberg (Gęsia 8).

Obcą walutę znalezioną przy nich skonfiskowano, a ich samych odprowadzono do Urzędu śledczego.

Ewakuacja Kolonji

OSTATNI ODDZIAŁ KOLONJE

Z saneczkami w góry!

SPORTY ZIMOWE JUŻ SIĘ ZACZĘŁY

Zredukowany budżet na grudzień

obejmuje 149,800 tys. zł. w wydatkach

Skreślenia wyniosły zaledwie 11 miljonów złotych

WARSZAWA, 6.12

Preliminarz budżetowy na grudzień ustalony został w wysokości 149,9 miljonów złotych w dochodach i 149,8 miljonów złotych w wydatkach, wykazuje więc 100.000 zł. nadwyżki w dochodach.

Redukcja budżetu grudniowego w stosunku do przeciętnych wydatków w miesiącach poprzednich b. r. wyniosła *około 11 miljonów złotych.*

Z ogólnej sumy wydatków, preliminowanych na grudzień, przypada na wydatki osobowe 64.7 miljonów zł., na wydatki rzeczowo - administracyjne 32.5 miljonów zł., na wydatki inwestycyjne 15.8 miljonów zł. i na specjalne 35.2 miljony zł.

W wydatkach min. spr. wewnętrznych przewidziano między innemi na Korpus Ochrony Pogranicza 6.1 miljonów złotych, ze czego 4.5 miljonów zł. będzie potrącone tytułem zwrotu M. S. Wojsk. za materjały pobrane przez K. O. P.

Na spłatę długów zagranicznych przeznaczono w grudniu b. r. 5.6 miljonów złotych.

Wydatki specjalne min. pracy wynoszą 5.341 tys. zł. Obejmują one zapomogi dla bezrobotnych i wydatki związane z opieką społeczną.

Na pokrycie wszystkich wydatków przewidziano w dochodach 149,9 miljonów złotych. Największą pozycję stanowią w dochodach daniny publiczne i monopole, a mianowicie: 114.6 miljonów zł. Z samych danin publicznych przewiduje się w grudniu 80.6 miljonów zł.

Dochód z monopoli preliminowany jest w kwocie 34 miljn. zł., w tem dochód z monopolu tytoniowego w sumie 14.5 miljn. zł., a ze spirytusowego — 14 miljn. zł.

Reszta preliminowanej na grudzień kwoty dochodów przypada na dochody administracyjne min. skarbu i innych ministerstw w sumie 31,1 miljn. zł.

Premjer Skrzyński

w Sejmie i Belwederze

WARSZAWA, 6.12

Premjer Skrzyński był wczoraj o godz. 6 wieczorem u p. marszałka Rataja, poczem udał się do Belwederu na posłuchanie u p. Prezydenta Rzeczypospolitej.

—:—

Postulaty urzędników w sprawie redukcji

WARSZAWA, 6.12

Minister spraw wewnętrznych Raczkiewicz, przyjął wczoraj delegację Stow. urzędników państwowych, która w związku z projektem redukcji urzędników przedłożyła p. ministrowi swe postulaty w tej mierze.

—:—

Ukraińcy w Polsce

WARSZAWA, 6.12

Centralny komitet ukraiński zwrócił się do ministerstwa pracy i opieki społecznej z przedstawieniem potrzeb emigracji ukraińskiej.

Apetyty Lewiatana na kredyty

pod zastaw obcych walut

Chcą mieć za co atakować kurs złotego

WARSZAWA, 6.12

Wzburzenie szerokich rzesz ludności z powodu szalonego tańca szakali drożyźnianych przeraziło nawet „Lewiatana", potężną organizację przemysłu, handlu i finansów polskich.

Lewiatan ogłasza właśnie uchwałę, nowołującą do obniżenia cen na rynku wewnętrznym. Zwyżkowa tendencja cen — głosi Lewiatan — musi być opanowana przez samych producentów.

Złożywszy w ten sposób ukłon w stronę wzburzonego społeczeństwa, domaga się Lewiatan w tej samej uchwale przywrócenia pożyczek pod zastaw obcych walut w Banku Polskim.

Jak wiadomo, władze stwierdziły, iż kredyty w złotych, brane pod zastaw dolarów — służyły następnie do obniżania kursu złotego i dlatego rząd zakazał udzielania tych kredytów.

Lewiatan woła o ich przywrócenie najwidoczniej po to, aby przy najbliższej sposobności módz znowu przypuścić szturm do złotego.

Konferencje w sprawach rolnych

Nowa umowa zbiorowa w rolnictwie

WARSZAWA, 6.12

W ministerstwie rolnictwa odbyła się wczoraj pod przewodnictwem p. ministra Kiernika konferencja z udziałem prezesa sejmowej komisji rolnej, posła Kowalczuka. Konferencja powzięła decyzje wobec szeregu projektów ustawowych przez rząd poprzedni zgłoszonych, a kwestyj rolnych dotyczących.

Minister Kiernik przyjął następnie posła czechosłowackiego p. Fliedera, z którym rozmawiał o wprowadzeniu w życie konwencji handlowej polsko-czeskiej, a w końcu senatora Steckiego jako przedstawiciela Związku ziemian i posła Kwapińskiego (P. P. S.) w sprawie umowy zbiorowej między pracodawcami a robotnikami rolnymi.

POTRZEBY I BOLĄCZKI DROBNEGO ROLNICTWA

przedstawiła min. Kiernikowi delegacja kółek rolniczych

Delegacja organizacji i kółek rolniczych przedstawiła ministrowi rolnictwa szereg postulatów w zakresie pilnych potrzeb drobnego rolnictwa.

Specjalny nacisk położyła delegacja na kredyty meljoracyjne dla spółek wodnych, na podnoszenie hodowli, oraz tów delegacji przychylnie na poparcie działalności organizacji rolniczych.

Delegacja przedstawiła również ciężki stan drobnego rolnictwa na Pomorzu, a zwłaszcza w powiatach kaszubskich.

Min. Kiernik odniósł się do postulatów delegacji przychylnie.

Prowizorjum sprowadzi pokój gospodarczy

MIĘDZY POLSKĄ A NIEMCAMI

Polska jest gotowa do zawarcia wstępnej umowy handlowej

BERLIN, 5.12. — Tel. wł. — Rokowania polsko - niemieckie o traktat handlowy, mimo wielkich trudności, posuwają się naprzód.

Uzgodnione zostały stanowiska obu stron co do zasady, że definitywny traktat handlowy musi być poprzedzony

prowizoryczną umową

wstępną, obejmującą tylko ograniczoną ilość zagadnień, ale zagadnień bodaj najważniejszych.

Zagadnieniami temi są:

1) cła konwencyjne oraz sprawa wywozu produktów rolnych z Polski;

2) zagadnienie obustronnych kontyngentów;

3) sprawa osiedlania się Niemców w Polsce i Polaków w Niemczech.

Delegacja polska jest do umowy prowizorycznej

zupełnie gotowa.

Lista stawek konwencyjnych, zarówno jak i kontyngentów jest przez stronę polską przygotowana...

Obecnie jedynie od propozycyj niemieckich będzie zależało, czy rokowania potoczą się naprzód szybciej.

W kołach zarówno polskich jak i niemieckich, utrzymują, że rokowania

wejdą na tory realne

w dniach najbliższych.

Sprawa kontyngentu węgla nie jest dla rokowań niebezpieczna i nie wytworzy większych trudności. Rząd niemiecki bowiem zdecydowany jest zgodzić się na miesięczny

wwóz węgla polskiego

do Niemiec w ilości 200.000 ton.

Duch Locarna wyklucza wojnę gospodarczą

Wywiad min. Skrzyńskiego udzielony „Vorwärtsowi"

BERLIN. 5. 12. Przedstawicielowi socjalistycznego „Vorwärtsu" oświadczył premjer Skrzyński: Polska zrezygnowała ze swego prawa wydalania optantów niemieckich. Zadaniem przyszłości jest postępowanie w rokowaniach międzynarodowych w tym samym duchu.

Pojęcie wojny, jak też i wojny gospodarczej, nie mają miejsca w atmosferze locarneńskiej. Niemcy i Polska muszą dążyć do usunięcia różnicy zdań w dziedzinie gospodarczej.

Wina może leżeć w tem, że rokowania spoczywały jedynie w rękach fchowców. Technicy skłonni zaś są do dążenia do doskonałości.

Nie jest jednak koniecznem, aby natychmiast omawiano i ustalono setki pozycyj taryfy celnej. Wystarczyłoby, gdyby się ograniczono do 10 czy 20 najważniejszych pozycyj.

Jeżeli ostateczne zawarcie traktatu nie jest możliwe, to mogłoby prowizorjum stworzyć podstawę pokoju gospodarczego między Polską a Niemcami.

Delegacja polska bawi w Berlinie i gotowa jest do rokowań.

Piękne Tatry będą parkiem natury

Projekt obejmuje polską i czechosłowacką część Tatr

Dnia 8 grudnia rozpocznie się w Krakowie konferencja rzeczoznawców w sprawie tatrzańskiego parku natury.

Projekt parku zarówno od strony Polski jak i Słowacji jest już opracowany.

Inicjatorami tego projektu są dr. Goetel, przewodniczący polskiej komisji granicznej i dr. K. Domin.

—::—

Groźny pożar w Mogielnicy

20 zabudowań spłonęło

W miasteczku Mogielnica, w pow. grójeckim wybuchł w piątek po południu pożar w stodole w pobliżu kościoła.

Spłonęło 20 zabudowań. Kościół ocalał.

Straty bardzo duże.

Przyczyna pożaru narazie nieustalona.

—::—

Olbrzymie mrozy w Niemczech

W Berlinie -- 16, w Monachjum -- 27

BERLIN, 5. 12. — Radjo — W Berlinie w ciągu ostatniej nocy panował silny mróz, dochodzący do 16 stopni niżej 0.

Z Monachjum donoszą o mrozach wprost niebywałych. Najniższa temperatura spadła do 27 poniżej 0. W Szwajcarji mróz wynosi 30 stopni.

Gęste mgły nad Anglją

powodują katastrofy na lądzie i morzu

LONDYN. 5.12. Nad całą południową Anglją unosiła się wczoraj gęsta mgła.

Wskutek mgły niebezpiecznemu wypadkowi samochodowemu uległi lord i lady Gladstone, odnosząc poważne obrażenia.

W okolicy Dower zaalarmowano holowniki pospieszyły z pomocą parowcowi angielskiemu, który zderzył się z parowcem rosyjskim.

Również około Dover rozbił się wskutek zderzenia z holownikiem parowiec „Saxon". Załoga jego znalazła się w wodzie.

Akcję ratunkową przeprowadzono dopiero przy pomocy reflektorów, operujących w Greenock.

—:—

STUDENCI DENTYSTYKI PROTESTUJĄ

przeciwko nadaniu techn kom dentystycznym praw lekarzy-dentystów

WARSZAWA, 6.12

Projekt ustawy „O wykonywaniu praktyki dentystycznej" znajdujący się na stole obrad sejmowej komisji zdrowia — wywołał niezadowolenie w sferach lekarsko - dentystycznych.

Jeden z artykułów ustawy — mówi o upoważnieniu techników dentystycznych do samodzielnego wykonywania praktyki zębolecznicze j.

Technikom, którzy dotychczas mają prawo wykonywać tylko techniczne roboty zębowe nadany ma być tytuł „technik-dentysta".

Przeciwko zrównaniu praw techników dentystycznych z lekarzami - dentystami protestują studenci państwowego Instytutu dentystycznego.

W proteście tym czytamy:

Artykuły „ustawy o wykonywaniu praktyki dentystycznej" upoważniające techników do samodzielnego wykonywania zabiegów, są jednoznaczne z cofnięciem o dziesiątki lat polskiej wiedzy lekarsko-dentystycznej przytem wysoce krzywdzące nas przyszłych lekarzy-dentystów, dyplomowanych absolwentów wyższej uczelni. Z chwilą rozpoczęcia bowiem praktyki musimy na swą odpowiedzialność przyjąć wobec społeczeństwa partactwo dotychczasowego personelu pomocniczego, tak zwanych techników dentystycznych.

Dla poparcia swego protestu studenci państwowego Instytutu dentystycznego postanowili przeprowadzić jednodniowy strajk protestacyjny. Odbędzie się on w przeddzień posiedzenia Sejmowej komisji zdrowia.

Pierwszy nieśmiały krok sowiecki na drodze do Genewy

Niemal niepostrzeżenie przeszła wiadomość o znamiennym fakcie, że po raz pierwszy uczestniczyła Rosja sowiecka w konferencji Ligi Narodów, dotyczącej konwencji w sprawie żeglugi rzecznej.

Konwencję podpisały: Belgja, Bułgarja, Czechosłowacja, Finlandja, Niemcy, W. Brytanja, Węgry, Włochy, Polska, Rumunja, Rosja sowiecka, Jugosławja i Francja.

—::—

Miasta z przed 3,300 lat

odkryła ekspedycja czechosłowacka w Małej Azji

PRAGA, 5. 12. Czechosłowacka małoazjatycka ekspedycja archeologiczna ukończyła w tych dniach swoje prace w Małej Azji. Nad Kültepe odkopano obszerny zamek hetytów i świątynię hetycką.

Obydwie budowle pochodzą conajmniej z 14 w. przed Chr. Na wschodniej stronie wzgórza koło Kültepe odkryła ekspedycja starożytne miasto Kanesz, które w historji Małej Azji odegrało wybitną rolę.

W mieście tem odnaleziono centralne archiwum kupców Kapadocji.

Mróz i stada wilków w Jugosławji

BIAŁOGRÓD. 5. 12. W całym kraju panują silne mrozy. Nocy ubiegłej w Białogrodzie termometr wskazywał — 11 stopni.

W okolicy Tetowo ukazały się stada wilków.

Z powodu gęstych opadów śnieżnych pociągi kursują ze znacznem opóźnieniem. (PAT).

—:—

Mrozy w Czechosłowacji

16 -- 30 stopni

PRAGA. 5.12. W całej Czechosłowacji panują niebywałe mrozy. Najniższa temperatura w Pradze osiągnęła — 16 C., a na Słowaczyźnie — 30 C.

Stopień kochliwości angielskich żołnierzy

KOLONJA, 5. 12. — Radjo — Według oficjalnych danych angielskich władz okupacyjnych, 10 procent żołnierzy angielskich ożeniło się z Niemkami w czasie trwania okupacji.

32 nowych doktorów medycyny

otrzymało promocje

Wśród nich jeden poseł sejmowy

WARSZAWA, 6.12

W auli uniwersyteckiej odbyła się podniosła uroczystość promocji 32 doktorów medycyny.

Między innymi tytuł doktora wszech nauk lekarskich otrzymał poseł na Sejm Stefan Łobacz.

Promowani zostali: Hipolit Boczko, Aleksander Borkowski, Blit Kaufman, Władysława Janina z Jankowskich Chodorowska, Zofja Dudrewicz, Berek Epstein, Józefa Irena Gordziejewska, Józef Jarecki, Gotlieb Kremer, Józef Kornberg, Stanisław Lakment, Henryk Łomżyński, Piotr Paweł Lewita, Maurycy Melzak, Megalit Zoran, Kazimierz Madej, Maleta Georgij, Anatoljusz Niemyski, Zygmunt Piotr Obrębski, Michał Prizman, Michał Rajchert, Salomon Maurycy, Ludwika Marja Śliwińska, Wacław Siwiński, Józef Wolf Szlefersztejn, Samuel Wajnsztok, Artur Wojcieszyn, Wacław Zaremba i Franciszek Czyżykowski.

Mgły i śnieżyce nie podcinają skrzydeł stalowym ptakom P. L. L.

Statystyka lotów w listopadzie

Samoloty polskiej linji lotniczej w ubiegłym miesiącu kursowały na wszystkich pięciu liniach (Warszawa, Kraków, Lwów, Gdańsk i Wiedeń), przelatując przestrzeń 52.280 kilometrów i przewożąc 318 pasażerów i 3.953 kg. towarów oraz 54.5 kg. poczty.

Nadzwyczaj ciężkie warunki atmosferyczne: gęste mgły i częste opady śnieżne nie pozwoliły na dokonanie wszystkich podróży, przewidzianych normalnym rozkładem lotów.

W cyfrach zmniejszenie się ruchu wynosi około 40 proc., regularność przeciętna zaś 95,7 proc.

Nieszczęśliwych wypadków nie było.

GIEŁDA

WARSZAWA, 6.12

NOTOWANIA OFICJALNE

z dn. 5 b. m.

Waluty i dewizy

Dol. St. Zjedn. 7.75 — 7.55 — 7.57 — 7.53 — 7.50; Londyn 37,27 i pół — 36.66 (sprzedaż 36.75, kupno 36.57); Nowy Jork 7.65 — 7.55 — 7.50 (sprzedaż 7.57, kupno 7.53); Paryż 29.70 — 29.50 (sprzedaż 29.57, kupno 29.43); Szwajcarja 147.60 — 145.68 (sprzedaż 146.09, kupno 145.32).

Papiery procentowe

6 proc. poż. konwersyjna 77.00 — 78.00; 6 proc. poż. dolarowa z 1920 r. 62.00 — 64.00 (zł. 486.70 — 502.40); 10 proc. poż. kolejowa 85.00 — 80.00 — 85.00; 5 proc. poż. konwersyjna 43.50; 4 i pół proc. L. Z. Ziem. przedw. 17.00 — 17.15 — 16.90; 4 i pół proc. L. Z. Warszawy przedw. 13.50.

ZURYCH, 5.12. Zamknięcie. Paryż 20.10, Londyn 25.15, New York 5.182, Belgja 23.50, Włochy 20.90, Hiszpanja 74.15, Holandja 208.50, Berlin 1.236, Wiedeń 73.12, Stokholm 138.85, Oslo 106.00, Kopenhaga 129.75, Sofja 3.775, Praga 15.375, Warszawa 70.00, Budapeszt 0.777, Białogród 9.175, Ateny 6.90, Konstantynopol 2.855, Bukareszt 2.375, Helsingfors 13.07, Buenos Aires 216.00. Tendencja bez zainteresowania. (PAT)

NOTOWANIA ZŁOTEGO

z dn. 5 b. m.

ZURICH. Złoty (za 100 zł.) 70.

BERLIN. Złoty (za 100 zł.) 57.71 — 58.25. Telegraficzne wypłaty na Warszawę 56.10 — 56.40, Katowice 56.35 — 56.65, Poznań 56.35 — 56.65.

GDAŃSK. Złoty (za 100 zł.) 71.91 — 72.09. Telegraficzne wypłaty na Warszawę 71.91 — 72.09.

NOWY JORK. Złoty (za 100 zł.) 13. (PAT.).

Wieczorne notowania nieoficjalne

z dn. 5 b. m.

Tendencja słabsza. Papiery państwowe mocniejsze.

B. Polski 54 (za sto), B. Dyskontowy 5.00, B. Handlowy 2.20, B. Zachodni 1.10, B. Zw. Sp. Zar. 3.85, Chodorów 5.00, Warsz. Cukier 1.48, Firley 0.30, Łazy 0.08, Węgiel 1.22, Nobel 1.25, Lilpop 0.45, Modrzejów 2.30, Norblin 0.67, Ostrowieckie 4.05, Parowozy 0.25, Rudzki 0.75, Starachowice 0.93, Żyrardów 5.90, Spirytus 1.90, Żegluga 0.10, Majewski 13.00, Pustelnik 0.50.

5 proc. pożyczka konwersyjna 33 pół, 8 proc. poż. złota 78.00, 10 proc. poż. kolejowa 73.00, 6 proc. poż. dolarowa 65.00, 4 i pół proc. L. Z. ziemskie rb przedw. 17.00, 6 proc. obligacje m. Warszawy 1917 r. markowe 3.25, 4 i pół proc. L. Z. m. Warszawy 13.70, 5 proc. L. Z. m. Warszawy rb. przedw. 17.00.

DZIEŁO REYMONTA

WARSZAWA, 6.12

Nazajutrz po zgonie wielkiego pisarza, w chwili żalu i smutku, niepodobna rozważać objektywnie jego zasług, niepodobna analizować spokojnie jego utworów. Trudno dziś przewidzieć, jak w perspektywie czasu ułożą się wartości poszczególnych jego opowiadań, jakie elementy stanowić będą żywą całość dzieła Reymonta.

Jeden fakt jest niezawodny i jasny: Reymont napisał zdecydowanie arcydzieło t. j. „Chłopów". Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że pod tym względem sąd współczesnych nie zostanie zachwiany przez pokolenia następne, chociaż zmienić się musi gatunek ich odczuwania i ich wrażliwości.

Wszyscy, którzy się zbliżali do „Chłopów" krytycznie, usiłowali przekonać i siebie samych i innych, że największą zaletą tej epopei wsi polskiej stanowi prawda obyczajowa, prawda ujawnianej przez Reymonta duszy chłopskiej. Kliwa „kmiotkowość" opowieści o chłopach z doby przedpowstaniowej, była tak sztuczna i nieznośna, że cała jej jałowość i śmieszność wyszła na jaw przy pierwszych opowiadaniach Dygasińskiego, a nawet Prusa, który przecież intuicją jedynie doszukiwał się chłopa prawdziwego. Ale Reymont wprowadził do literatury chłopa zupełnie niepodobnego do swych poprzedników powieściowych. Wydobył na jaśnię jego instynkty, jego stany podświadome, jego dostojność wewnętrzną, jego bezgraniczne przywiązanie do ziemi, jego nierozłączność z gromadą. W „Chłopach" żadna postać nie ma swego własnego odrębnego bytu. Wiąże się ze sobą tak, jak ogniwa łańcucha, jak części składowe jednego organizmu dopełniają się wzajemnie i tłomaczą. Na charaktery bohaterów wpływa ziemia, która reguluje ich pożądania, kieruje ich wolą. Krajobraz i ludzie łączą się w jeden obraz, o pokrewnej wegetacji. A łącznikiem wyraźnym jest wspólny język gospodarza wiejskiego i natury język pełny onomatopei, posiadający w sobie moc światła, barw, cieniów, wichrów, grzmotów, świergotów ptasich, szelestu roślin, oddechów ziemi, fal powietrznych.

Czy włościanin polski jest taki, jak w „Chłopach"? Czy istotnie dopiero Reymontowski chłop jest „prawdziwy"? Sądzę, że, pomimo pozornego naturalizmu szczegółów, Reymont nie odtwarza, ale tworzy życie chłopskie według własnej wizji. I to właśnie zapewnia jego dziełu trwałość. Chłopi Reymonta są wszyscy niemal wyolbrzymieni romantycznie. Wyolbrzymione są ich żądze, namiętności, siła żywotna, ich porozumienie z ziemią. Niemniej wyolbrzymione są też wszystkie opisy natury w „Chłopach", zwłaszcza te, które Reymont w grozie ukazać pragnie. To właśnie powiększenie ludzi, wydarzeń i natury stanowi zasadniczy ton poetycki „Chłopów", który im zapewni trwały żywot w literaturze, nawet gdy chłop dzisiejszy, opanowawszy Polskę, zmieni całkowicie swój strój, mowę, obyczaje, nawyknienia i pożądania.

Pozostanie niezmienna prawda poetycka, prawda marzenia, żyjąca poza czasem i przestrzenią. Podobno Niemcy podczas wojny kupowali w olbrzymich ilościach egzemplarze „Chłopów" w przekładzie i rozdawali je swym żołnierzom do czytania, aby ci wiedzieli zgóry, z jakimi włościanami będą mieli w Polsce do czynienia. Łatwo sobie wyobrazić, jak wielki spotkał ich zawód, jak te cyklopowe figury i gesty, które im zapowiadała lektura „Chłopów", zmalały w rzeczywistości. Ale niejeden zapewne żołnierz niemiecki, poznawszy to piękne dzieło pisarza polskiego, uczuł ten dreszcz, jaki budzi prawdziwe dzieło sztuki i — to jest jedyna prawda, jaka w „Chłopach" znalazł.

Przeminą może wszystkie opowieści Reymonta, pełne świetnej „obserwacji" i talentu. Pozostaną nazawsze Chłopi, jako jedyne jego dzieło, jako monument jego chwały.

Jan Lorentowicz.

Morfeusz w opłatku

Po przełknięciu lekarstwa od bólu głowy, handlowiec stracił przytomność

A po ocknięciu się, nie znalazł walizki, ani pięknych dam z Warszawy

WARSZAWA, 6.12

Pan Zygmunt R-ski, bogaty handlowiec z pod Białegostoku, wybrał się w podróż do Krakowa.

Przecinając całą Kongresówkę, zahaczył o Warszawę, a

w poszukiwaniu noclegu

znalazł się w hotelu „Włoskim". Swą cenną walizkę, zawierającą pieniądze, biżuterje i przybory toaletowe oddał pod opiekę portjerowi.

Jakim cudem rozeszła się wieść o

wartościowym bagażu

— nie ustalono. Dość, że osobą p. Zygmunta zainteresowały się sfery złodziejskie.

Zaledwie handlowiec wyszedł na miasto, cały legjon

pięknych dziewic

jął szturmować jego serce.

Atak trwał od placu Mickiewicza do restauracji „Empire" na Krakowskiem Przedmieściu, dokąd handlowiec udał się na obiad.

Rezultat był taki, iż do stołu

zamiast jednej osoby

— zasiadły trzy, bowiem pan R-ski zawarł znajomość z dwiema damami, które następnie nie odstępowały go ani kroku.

Po obiedzie przenieśli się do hotelu, by spokojnie pogwarzyć przy czarnej kawie.

— **Boże, co się z panem dzieje!** — zawołała jedna z niewiast.

— Pan wygląda jak trup — dodała druga — nie puścimy pana z Warszawy.

Po kwadransie kobietki tak go skołowały, że zupełnie szczerze zaczął wierzyć w chorobę.

Ale czas naglił. Podróży

nie mógł odłożyć

pod żadnym pozorem.

— Zaopiekujemy się panem w drodze — oświadczyły warszawianki i wyjechały z nim do Krakowa.

W wagonie jedna z dam

poczęstowała go proszkiem

od bólu głowy. Po przełknięciu, handlowiec poczuł nagłą senność i zdrzemnął się na ramieniu samarytanki.

Przed Koluszkami obudził go kontroler. Zaspany pasażer, oprzytomniawszy,

narobił gwałtu,

bowiem nie mógł odnaleźć walizki, ani uprzejmych warszawianek.

Policja kolejowa w Koluszkach skomunikowała się z władzami stołecznemi. Nazwisko jednej ze złodziejek jest już znane.

Trucicielka z 11-miesięcznem dzieckiem na rękach

PRZED TRYBUNAŁEM SPRAWIEDLIWOŚCI

Za zadanie trucizny mężowi odcierpi 4 lata ciężkiego więzienia

WARSZAWA, 6.12

Przewlekły, trzykrotnie rozpatrywany już proces sądowy Bronisławy Nowakowej, oskarżonej o otrucie męża — dobiegł wczoraj końca.

Nowakowie osiedli na większej kolonji rolnej pod Łomżą. Żyli ze sobą przez lat kilka przykładnie. W czasie inwazji bolszewickiej Nowak

wstąpił do wojska,

a gdy wrócił w domowe pielesze, żona jego była już inną kobietą.

Zaczęły się podejrzenia, niesnaski, kłótnie, których tragicznym epilogiem była

tajemnicza śmierć Nowaka.

Jakkolwiek zmarły chorował w ostatnich tygodniach na zapalenie płuc i lekarz w świadectwie zgonu podał jako przyczynę śmierci zgorzel płuc, to jednak wskutek interwencji brata nieboszczyka zwłoki poddano sekcji i stwierdzono, że w żołądku znajduje się pewna większa ilość

arszeniku,

co wskazywałoby na otrucie.

Podejrzenie padło na Nowakową, która, stawiona przed sądem okręgowym, skazana została na

15 lat ciężkiego więzienia.

Sąd na podstawie zeznań świadków doszedł do wniosku, że oskarżona otruła męża, by zejść się ze swym

kochankiem,

Stanisławem Szablakiem.

Skazana odwołała się do drugiej instancji, nie przyznając się do winy.

Sprawa powyższa rozpatrywana była przez sąd apelacyjny w dniu 30 kwietnia i 24 czerwca r. b, i utknęła na decydującej w tym wypadku

ekspertyzie lekarskiej

d-ra Grzywo - Dąbrowskiego. Na jego wniosek proces odroczono, celem dodatkowych badań chemicznych nad spoczywającemi już od roku w ziemi zwłokami.

Nowakowa zasiadła znów wczoraj na ławie oskarżonych. Jest to młoda kobieta wyjątkowej urody i ujmującej powierzchowności. Wespół z nią znalazł się za kratkami jej maleńki

11-miesięczny synek,

urodzony już w więzieniu. Mimo, że rozprawa trwała cały dzień, dziecko zachowywało się spokojnie, od czasu do czasu tylko manifestując swą obecność na sali sądowej beztroskiem kwileniem.

Tym razem dr. Grzywo - Dąbrowski orzekł na podstawie świeżych danych analizy szczątków zmarłego, że śmierć nastąpiła prawdopodobnie

nie wskutek otrucia,

chociaż truciznę zadano. Działanie oskarżonej możnaby uważać raczej za usiłowanie otrucia.

Sąd, któremu przewodniczył sędzia Żarski, poszedł po tej linji i, uznając winę podsądnej, zmniejszył jej karę do

4 lat ciężkiego więzienia.

Po wyroku Nowakowa całowała po rękach adw. Żywulta, dziękując mu za gorliwą obronę

Wynalazca tanka

KAPITAN BENTLAY

W Anglji przez dłuższy czas było kwestją otwartą zagadnienie, kto był pierwszym wynalazcą tanka.

Kandydatem do tytułu wynalazcy tanka, a co ważniejsza i do nagrody jest kapitan Bentlay, który utrzymuje, że pierwszy złożył projekt tanka lordowi Kitchenerowi.

Praktyczny i najmodniejszy ubiór na zimę

Wełniana, lub jedwabna czapka — fez, gruby amerykański szal i krótki, niemal męski płaszcz wełniany.

Ofiary katastrofy lotniczej w Poznaniu

POR. STREHL

POR. PRZEWORSKI

Obaj zginęli tragiczną śmiercią na lotnisku w Poznaniu, spadając z aeroplanem podczas lotu ćwiczebnego.

Czworonożny policjant

W policji miejskiej w Jersey „służy" jeden z najzdolniejszych psów policyjnych na świecie „Smok".

Pies ten jest znakomitością wśród swej rasy — i znakomitością w swoim zawodzie. Pobiera stałą pensję — i co najdziwniejsze — figuruje na liście funkcjonariuszów.

Cmentarz na szczytach drzew

Mumje jakuckie zabalsamowane

tajemniczym płynem szamanów

Sensacyjne odkrycie ekspedycji angielskiej

Ekspedycja naukowa angielska, która od dłuższego czasu bawi na Syberji i bada zwyczaje Jakutów, znalazła w dziewiczym lesie

szczególne cmentarzysko.

Na szczytach olbrzymich sosen znaleziono szereg

mumij jakuckich.

Były on. odziane w kosztowne futra sobolowe i zabalsamowane konserwującym płynem.

Składu chemicznego tego jakuckiego balsamu nie mogli zbadać podróżnicy angielscy, albowiem jest on tajemnicą kapłanów jakuckich.

Szamani zaś pod żadnym warunkiem nie zdradzają swych wiadomości

obcym ludziom,

w obawie, by nie ściągnąć na swój naród gniewu złych duchów.

Niemiecki pomnik ku czci poległych szoferów

W WIELKIEJ WOJNIE

Na wystawie samochodowej w Berlinie wystawiono model pomnika, który ma być wystawiony ku czci poległych kierowców w wojnie światowej. Pomnik ten jest pomysłu architekta Fritza Ebharda.

Głównym ornamentem pomnika tego jest wielki tank, miażdżący wszystko dokoła siebie. Jest to znamieniem dla psychiki niemieckiej, która uważa, że główną przyczyną klęski był śmiercionośny tank.

OBŁĘD ZAZDROŚCI WŚRÓD ARTYSTÓW

Narzeczony podrzyna brzytwą gardło ukochanej

by zniszczyć jej karjerę śpiewaczą

Potworna zbrodnia w Medjolanie

Dwudziestoletnia Rita Porro mieszkała w Medjolanie wraz ze swą matką i kształciła się na

artystkę - śpiewaczkę.

W tej samej szkole uczył się również o rok od niej starszy Egidio Chiericato, świetnie zapowiadający się tenor, któremu gmina miasta Montagnano wyznaczyła stypendjum na naukę w śpiewie.

Pomiędzy młodymi ludźmi nawiązał się serdeczny stosunek i

zostali narzeczonymi.

Naraz szczęście ich zamąciła wiadomość, iż Egidiowi odebrano stypendjum.

Był to dla młodego śpiewaka straszliwy cios, który pozbawiał go możności dalszych studjów. Musiał zaniechać nauki i z niesłychaną

zawiścią spoglądał

na swą narzeczoną, która pilnie uczęszczała do szkoły i z doskonałym rezultatem zdawała wszystkie egzaminy.

Przed kilku dniami wróciła Rita od swego nauczyciela uradowana więcej, niż kiedykolwiek, albowiem uzyskała wyjątkową jakąś pochwałę.

Tej radości nie mógł ścierpieć Egidio. Wyciągnął z zanadrza brzytwę i

podciął gardło

swej narzeczonej, poczem jak oszalały wybiegł na ulicę i przepadł bez wieści.

Lekarze uratowali dziewczynę.

Karjera jej śpiewacza skończona. Cięcia brzytwy nadwyrężyły struny głosowe.

Za zbrodniarzem rozesłano listy gończe.

Piękna Macedonka

z pogranicza grecko - bułgarskiego

Pogranicze grecko - bułgarskie, teren niedawnych krwawych walk, zamieszkują macedończycy, których płeć piękna słynie z niezwykłej urody i temperamentu.

Podobiznę jednej takiej piękności przysyła nam nasz korespondent p. Zachariasiewicz, bawiący obecnie w miejscowościach pogranicznych Bułgarji.

Zamach na nóżki greczynek

Łydkę można pokazać — na 30 cmt.

potem zaczyna się — przestępstwo

Z Aten donoszą, iż na rozkaz prezesa ministrów, Pangalosa, prezydent policji wydał rozporządzenie normujące

mody kobiece.

Wedle przepisu policyjnego kobietom nie wolno pokazywać się w miejscach publicznych w

krótkich sukniach.

Sukienka może odkrywać nóżki najwyżej do wysokości 30 centymetrów.

Ponad tę miarę zaczyna się — przestępstwo, karane nietylko grzywnami pieniężnemi, lecz także i

ścisłym aresztem.

Drakoński ten rozkaz przyjęły Greczynki z ogromnem oburzeniem. Złośliwcy ateńscy twierdzą, iż prezesem Pangalosem

kierowały względy estetyczne,

albowiem Greczynki nie mogą się pochlubić pięknemi nóżkami

Stacje lotnicze na Oceanie

Projekt budowy

dwunastu sztucznych wysp

Sensacyjny pomysł inżyniera amerykańskiego

W ostatnim zeszycie „Scientific America", piśmie, poświęconem najnowszym zagadnieniom techniki, rzuca inżynier amerykański C. M. Armstrong projekt zbudowania na Oceanie

dwunastu wysp.

Budowle te wzniesione z żelaza i betonu, posiadałyby długość 300 metrów, a szerokość 150 metrów.

Inż. C. M. Armstrong jest zdania, iż kwestji komunikacji lotniczej między Europą i Ameryką nie można rozwiązać inaczej, jak tylko przez wybudowanie sztucznych wysp, któreby były miejscem

lądowania samolotów

w razie zepsucia się motoru, lub jakiejś przeszkody atmosferycznej.

Cała trudność wprowadzenia w życie tego planu polega na olbrzymich kosztach budowy.

Pomimo tego rząd amerykański przyjął życzliwie pomysł inż. Armstronga, a wynalazca jest najlepszej myśli, iż plan jego zostanie urzeczywistniony.

DOBRANA „PARA"

Ekscentryczność gwiazd filmowych nie ma granic. Naprzykład panna Norma Shearer — za najlepszego przyjaciela swego uważa — słonia. Tworzy z nim cokolwiek osobliwą parę, ale daje się chętnie fotografować i podziwiać.

Ukonstytuowanie się prezydjum Komitetu Wojewódzkiego przysposobienia wojskowego młodzieży w Białymstoku.

Doniosłe znaczenie wychowania fizycznego dla zdrowia i tężyzny Narodu a w związku z tem i pierwszorzędnej dla Państwa wagi sprawa przysposobienia wojskowego młodzieży znalazła swój wyraz w kwietniowem rozporządzeniu Rady Ministrów o utworzeniu Rady Naczelnej Wychowania Fizycznego i Przysposobienia Wojskowego w Warszawie oraz Wojewódzkich i Powiatowych Komitetów.

Na czele Rady Naczelnej — składającej się z delegatów Ministerstwa Oświaty, Spr. Wojskowych, Wewnętrznych i Op. Społecznej, przedstawicieli Komitetów Wojew. i osób powołanych przez Min. Oświaty i Spr. Wojskowych — stoi Prezydjum 5 osób z Ministrem W. R. i O. P. jako przewodniczącym.

W analogiczny sposób tworzą się Komitety Wojewódzkie, a mianowicie z delegatów Województwa, Kuratorjum i D.O.K., Naczelnika Wydziału Zdrowia, delegatów Komitetów Pow., instytucyj oraz osób zaproszonych. Na czele Komitetu W. stoi Prezydjum z przewodniczącym, wyznaczonym przez Prezydjum Rady Naczelnej.

Komitet Powiatowy (Miejski) składa się z Inspektora Szkolnego, Dowódcy garnizonu, przedstawicieli Starostwa, miasta i Sejmiku, przedstawicieli nauczycielstwa szkół śr. zaw. i powsz., lekarza pow. i osób powołanych przez Prezydjum W. K.

Zadaniem powyższych kolegjów jest szerzenie idei wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego, inicjatywa i działalność praktyczna, koordynowanie prac poszczególnych organów państwowych i samorządowych i t. p., słowem ujęcie całokształtu zagadnień teoretycznych i praktycznych, związanych z rozwojem wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego.

Zgodnie z tem rozporządzeniem Prezydjum Rady Naczelnej przystąpiło obecnie do tworzenia powyższych organów i uchwałą z dn. 16. XI. rb. powołało na przewodniczącego Komitetu Wojew. w Białymstoku Kuratora Okręgu Szkolnego p. Z. Gąsiorowskiego z poleceniem niezwłocznego przystąpienia do zorganizowania Prezydjum i wyznaczenia przez to ostatnie delegata do Rady Naczelnej, która ma być w jaknajszybszym czasie zwołana.

Przewodniczący K. W. zwrócił się natychmiast do odpowiednich władz z prośbą o wyznaczenie delegatów na skutek czego p. Wojewoda delegował Dr R. Ostaszewskiego, Dowódca Okręgu—płka inż. Fiałkowskiego, d-cę 42 p.p. i Kurator Okr. Szk. — nacz. Wydziału p. St. Włada.

W ten sposób utworzone Prezydjum przystąpi w dniach najbliższych do organizacji Komitetu Wojew. i Komitetów Pow. i miejskich.

Obchód Powstania Listopadowego w Czarnej Wsi.

W dniu 29 listopada 1925 r. w sali kino-teatru w Czarnej Wsi (pow. Sokólskiego) ruchliwe Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej ze współudziałem miejscowego Nauczycielstwa, zorganizowało wielką uroczystość ku uczczeniu rocznicy Powstania Listopadowego.

Program uroczystości

był następujący: Część I — przemówienie p. Szatkowskiego, Odczyt o powstaniu (p. Puchalski) deklamacje, żywy obraz „Śmierć gen. Sowińskiego" z deklamacją i chór. Część II — Hist. jednoaktówka Libańskiego p. t. „W katordze" i żywy obraz „Odrodzona Polska".

Nadzwyczaj artystycznie i z wielką znajomością epoki historycznej roku 1831, był zorganizowany

żywy obraz „Śmierć generała Sowińskiego",

na tle dekoracji bardzo zbliżonej do rzeczywistości, w obrazie tym postacie historyczne mistrzowsko charakteryzował p. Czarniewicz, również udatnie wypadł drugi żywy obraz „Odrodzona Polska" bardzo urozmaicony strojami narodowemi historycznej Polski.

Odegrana przez młodą Sekcję Dramatyczną Stow. Młodz. Polsk.

jednoaktówka „W katordze"

wywarła ogromne wzruszenie wśród widzów.

Rolę Bronki w Katordze świetnie odegrała p. Marja Stępniewska.

Zaznaczyć należy, że był to obchód pamiętnej rocznicy powstania,

po raz pierwszy w Czarnej Wsi

zorganizowany na tak wielką skalę, a co najwięcej godne jest uwagi to, że wejścia na uroczystość były zupełnie bezpłatne dla wszystkich, przez co sala kina zapełniona była morzem głów, do brzegów, mieszcząc około 500 osób.

Uroczystość ta ściągnęła

szerokie sfery pracowników

tartaków i lasów państwowych, oraz włościan wsi okolicznych.

W przerwach przygrywała orkiestra miejscowej Straży Ogniowej oraz orkiestra strunna Sekcji Muzycznej Stow. Młodz.

Po obu stronach sceny zatknięte były sztandary narodowe.

Ogólne

kierownictwo uroczystością

było w rękach Prezesa Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej, p. Wł. Szpalińskiego.

Cała uroczystość wypadła imponująco i uroczyście i utrzymana była w duchu narodowym i patrjotycznym.

Organizowanie tej uroczystości było wysiłkiem Stow. Młodzieży Polsk. i Nauczycielstwa.

Poważne ułatwienia przy kredytach budowlanych.

Wskutek skarg osób zaciągających w Banku Gospodarstwa Krajowego kredyty budowlane na zasadzie ustawy o rozbudowie miast (na uciążliwą formę tych kredytów, wymagających odnawiania co 3 miesiące weksli, złożonych na zabezpieczenie kredytów), Bank zmienił poprzednią strukturę kredytu wekslowego na formę kredytu budowlanego terminowego za podkład weksla kaucyjnego in blanco (bez względu na sumę kredytu), oraz kaucji hipotecznej.

W związku z tą nową formą i zgodnie z praktyką bankową, potrącą bank przy wypłacie pierwszej, odpowiednio wyższej raty kredytu, 6 proc. odsetki od całego otwartego kredytu budowlanego za okres 6 miesięcy i przenosząc resztę niepodjętego kredytu na rachunek bieżący klijenta, oblicza mu w tym rachunku odsetki w takiej samej wysokości 6 proc. rocznie. Dłużnik więc płacąc zgóry 6% odsetki za 6 miesięcy od niepodjętej części kredytu, nie ponosi żadnej straty, gdyż takie same odsetki zalicza bank na jego dobro w inkulowanym rachunku bieżącym.

Kasy Chorych w Supraślu i Wasilkowie.

Czujemy się w obowiązku poinformować ogół ubezpieczonych w Kasie Chorych, że Zarząd Kasy stale ulepsza lecznictwa tak w Białymstoku jak i powiecie.

Dnia 26 bm. korespondent nasz zwiedził wraz z p. dyrektorem Kasy i członkami Zarządu nowootwartą przychodnię kasy chorych Supraśla. Przychodnia od kilka tygodni urządzona jest w murowanym gmachu, odnajętym od p. Janzan. W przychodni oprócz gabinetu lekarskiego znajduje się gabinet dentystyczny pierwszorzędnie urządzony, gabinet felczerski i oddział kancelaryjny. Chorzy w obecnej dobrze umeblowanej poczekalni, przy małych wygodach, oczekują swej kolejki bez zbytniego przemęczenia. Słowem w porównaniu do czasu, kiedy Kasą kierował Komisarz, różnica wprost kolosalna na lepsze.

Następnie po zwiedzeniu w Supraślu całe towarzystwo udało się do Wasilkowa, gdzie odremontowywany jest nowy gmach pod przychodnię dla Kasy Chorych.

Tu również specjalnie przerobiony budynek daje bardzo miłe wrażenia i chorzy obecnie, będą mieli pomoc lekarską i dentystyczną, czego do tej pory nie było.

Nowowprawnemu Zarządowi na czele z przewodniczącym Zarządu, jak również dyrektorowi K. Ch. p. Kwiatkowskiemu należy się rzeczywiste uznanie za trudy położone dla dobra K. Ch., której stan stale z każdym dniem się ulepsza.

Na białostockim rynku manufakturnym zastój.

Wysoki kurs dolara sparaliżował dotychczasowe obroty.

Na białostockim rynku włókienniczym zarówno w branży bawełnianej, jak i wełnianej w dalszym ciągu panuje kompletna cisza. — Na początku tygodnia bieżącego, wskutek znacznej zwyżki dolara o jakichkolwiek zakupach przez kupców czy to tutejszych czy prowincjonalnych nie było mowy, towar bowiem był tak szalenie drogi, iż nie można było w żadnym wypadku liczyć na to, by konsumenci mogli czynić zakupy. Od kilku dni znowu, chociaż kurs dolara z dnia na dzień spada, kupcy czekają, przypuszczają bowiem, iż kurs ten bardziej jeszcze spadnie, a więc byłoby za wielkiem ryzykiem obecnie angażować się przy kupnie towarów. Sytuacja więc pozostaje nadal wyczekującą. Jest jednak nadzieja, że o ile dolar w dalszym ciągu będzie w ten sposób zniżkował, jak w ciągu ostatnich kilku dni, już w tygodniu przyszłym rozpocznie się na rynku wyrobów bawełnianych ruch, specjalnie, jeżeli chodzi o zakupy materjałów białych, całorocznych. O rynku wełnianym narazie jeszcze nic powiedzieć nie można, w branży tej już oddawna panuje tak znaczny zastój, że nawet zniżka dolara nie może wpłynąć na zwiększenie się zapotrzebowania klijenteli, tembardziej, że o kredyt tutaj bardzo trudno, znaczna bowiem fala protestów wekslowych nietylko się nie zmniejszyła, ale coraz bardziej jeszcze się zwiększa, wskutek czego, udzielają dostawcy tej branży kredytu jedynie firmom już bezapelacyjnie pewnym, co w ogromnej mierze utrudnia zawieranie i tak minimalnych w branży tej tranzakcyj.

Sytuacja na rynku dyskontowym narazie nie uległa jeszcze zmianie. Jest jednak nadzieja, że już w dniach najbliższych, w związku ze znacznym spadkiem dolara, zapotrzebowanie na waluty obce znacznie się zmniejszy i dyskonterzy zaczną dyskontować weksle ponownie tembardziej, iż niejeden poniósł olbrzymie straty, idąc za owczym pędem i kupując dolary.

Z Klubu Szachowego w Białymstoku.

W b. tygodniu rozegrał mistrz T. Regedziński równocześnie pięć partyj, nie patrząc na szachownicę (à l'aveugle) z pięcioma najsilniejszymi tutejszymi szachistami, a mianowicie: O. Sokolskim, J. Lipszycem, J. Oljanem Zabłudowskim, A. M. Barinem. Gra wywołała duże zainteresowanie wśród szachistów. Mistrz Regedziński wygrał trzy partje, przegrał jedną (z A. Zabłudowskim) oraz zakończył jedną na remis (z M. Barinem).

Dnia 4 grudnia b. r. rozpoczął się w Klubie turniej szachowy, w którym m. i. biorą udział mistrz Regedziński oraz pp. Cukierman J. i Rozenbaum G.

List do Redakcji

Wielce Szanowny Panie Redaktorze!

„Dziennik Białostocki" z dnia 4.XII r. b. w wiadomościach białostockich w kilku wierszach, podał wzmiankę, że w dn. 3.XII r. b. zgłosiła się u p. Starosty delegacja z członków Chrześcijańskiej Demokracji w sprawie interwencji władz administracji przeciwko paskarzom.

Redakcja została błędnie poinformowana, gdyż żadnej delegacji z członków zarządu Chrz. Dem. u p. Starosty nie było. Natomiast była delegacja z 2-ch osób pp. Morelowskiego, jako sekretarza Ch. Dem. i z Chrześcijańskiego Zjednoczenia Zawodowego robotniczego Klatowa, który był u p. Starosty z ramienia robotniczego, a nie Ch. Dem.

Racz przyjąć Szanowny Panie Redaktorze moje sprostowanie.

Z poważaniem
A. Klatów
Sekretarz Okręgowy.

Komunikat.

Postęp w trakcji samochodowej w Polsce.

Do niedawna nikt z nas nie mógł sobie wyobrazić, że w Polsce będą kursowały samochody-taksówki. Ostatnie jednak kilka miesięcy przyniosło nieoczekiwaną niespodziankę w tej dziedzinie i w każdem niemal mieście Polski pojawiło się kilka lub kilkanaście taksówek, nie licząc omnibusów. Przeważnie jednak pojawiły się samochody otwarte albowiem krótkowzroczność obywateli, którzy się poświęcili tej u nas nowej gałęzi przemysłu i w tym wypadku się uwidoczniła, gdyż przy obecnych chłodach i słotach rzadko kto z najwięcej odważnych zdecyduje się wsiąść do otwartego samochodu, ryzykując przy szybkim biegu i wietrze zaziębienia się, a najskromniej dostania silnego kataru.

Na szczęście znajdują się u nas jeszcze ludzie pomysłowi, ruchliwi o organizacji sprężystej, którzy dbając o interes klijenteli i o zdrowie szerszej publiczności, jak również i we własnym interesie, chcąc przyczynić się do tego, aby samochody nie były odstawiane na jesień i zimę, a okazały się praktyczne na cały rok, kosztem wielkich ofiar i materjałów wynaleźli nasadkę lekką i praktyczną, nadającą się do samochodów wszelkich typów, a specjalnie do najwięcej rozpowszechnionych Fordów.

Nasadki stanowią idealny wzór i ostatnie słowo techniki w tej dziedzinie, mianowicie łączy w sobie: **praktyczność**, gdyż niezależnie od tego, że na lato można je zdjąć i pozostaje torpedo, to jeszcze oprócz tego otwierają się i przy łagodnej pogodzie pasażerowie mogą oddychać świeżem powietrzem.

Taniość: Cała taka nadbudówka zamienia torpedo w karetkę ze skórzaną budą i kosztuje tylko 1200 zł.

Lekkość: Cała nadbudówka waży tylko 60 klg., a zatem absolutnie nie obciąża już istniejącej karoserji.

Łatwość konstrukcji: Łatwa w nakładaniu i zdejmowaniu, gdyż całe nakładanie i zdejmowanie trwa wszystkiego kilka godzin i może być uskutecznione przez osoby najbardziej niefachowe.

Elegancja: Wygląd ma zupełnie luksusowej karetki.

Oprócz tego firma ta wciąż udoskanala ten typ nasadki i obecnie są dodane szybki, oddzielające pasażera od szofera, jak również szybki boczne, chroniące szofera od zimna, wiatru i opadów atmosferycznych. Byłoby zatem polecone, aby każdy właściciel samochodu lub autodorożki zechciał się zwrócić do firmy odnośnej, gdzie zostanie poinformowany co do technicznych i innych szczegółów, potrzebych mu dla decyzji co do założenia specjalnej nasadki. Firma ta posiada również na składzie samochody nowe Forda z nałożonemi landoletkami, również wszelkie inne samochody i części Fordowskie.

Dla zainteresowanych podajemy adres tego przedsiębiorstwa: **„HAZOT"** sp. z ogr. odp., Warszawa, Al. Jerozolimskie 23. Telefon 26996. Adres telegraficzny: Jarot Warszawa.

Pol-Auto

Sp. z ogr. odp.

Precyzyjne Warsztaty SAMOCHODOWE

i wytwórnia części samochodowych

Białystok, ul. Jurowiecka Nr. 81. Telefon 256.

Pol-Auto przystąpiło do montowania nowych precyzyjnych maszyn warsztatowych i przyjmuje wszelkie roboty, wchodzące w zakres automobilizmu.

Ceny bezkonkurencyjne.

Wykonanie z gwarancją.

Kino „APOLLO" Królowie humoru i ulubieńcy publiczności. Najsławniejsi Nieporównani!

Początek: 6, 7.30, 9 i 10.30 w. **PAT i PATACHON**

Ceny od 1 złotego

Kasa czynna od godz. 5-ej

W rekordowej komedji sezonu p. t.

ANDRUSY Z PRATERU (ZDOBYWCY WIEDNIA)

Ogłoszenia drobne

STEnografji wyuczą wszystkich bezpłatnie, listownie: Instytut Stenograficzny, Warszawa, Mokotowska 39. 1250

Unieważnia się pokwitowanie № 621,500 wystawione przez sekwestratora A. Jastrzębskiego, które zostało zagubione. 1255

Zgubiono książkę wojskową wyd. w Białymstoku przez P. K. U. na imię Józefa Gurowskiego, (rocz. 1896) zam. we wsi Bagnówce, pow. Białostockiego gm. Dojlidy. 1258

„MODERN"

Aby dać możność wszystkim obejrzeć ten niezwykły film

CZWARTE PRZYKAZANIE

pozostaje jeszcze tylko dziś na ekranie

Ceny

na wszystkie seanse

od 50 gr.

Początek: 6.30, 8.30 i 10.30

!! BACZNOŚĆ !!

Chcesz mieć powodzenie—naucz się tańczyć! Wykorzystaj adwent i udaj się dziś jeszcze do

M. SOKOŁOWSKIEGO

NAUCZYCIELA TAŃCÓW

przy ul. Lipowej Nr. 28.

a z pewnością, bez względu na uzdolnienie w krótkim czasie będziesz umiał prawidłowo i dobrze tańczyć.

Informacyj udziela się w ciągu całego dnia. 1198

Dr. Aleksander Gurwicz

Specjalność choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.

Leczenie prześwietl. promien. Rentgena i lampą Kwarcową

Przyjmuje od godz. 10—1 i od 4—8. 29/4.

BIAŁYSTOK, ul. Lipowa 17.

Dr. J. Walewski

Choroby weneryczne, skórne i moczopłciowe

ul. Sienkiewicza 14, m. 3 (II piętro).

Rano od 8 do 9 g. i od 4 do 8 w. Kob. od 4—5 p.p. W niedzielę od 11-tej do 1-szej popoł.

Dr. Neumark

Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe

Przyjm. od g. 10—12 i od 3—8 popoł.

Białystok, ul. Kilińskiego 11. (ul. Niemiecka)

Dr. Leon KRYŃSKI

Chor. weneryczne, skórne i moczopłciowe

Leczenie promieniami lampy Kwarcowej

Przyjmuje od godz. 9—1 i od 5—7.

Białystok, ul. Lipowa 53.

Dr. M. Kacnelson 2972

Choroby weneryczne-skórne

Przyjmuje od godz 9—1 i od 4—7.

Białystok, ul. Kilińskiego Nr. 8.

Dr. M. KANEL 2198

Chor. weneryczne, skórne i moczopłciowe

Leczenie i prześwietlanie promieniami Rentgena.

Przyjm. od 10—12 i 5—8 w. Kobiet od 4—5 pp.

BIAŁYSTOK, ul. Sienkiewicza 37.

WARUNKI PRENUMERATY: miejscowa z dostarczeniem do domu — Zł. 4 gr. 50 — zamiejscowa wraz z przesyłką — Zł. 5 — zagraniczna Zł. 8.

CENY OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowy — szerokość szpalty redakc. w tekście na 4 sł. Zł. — gr. 40, zwyczajna połowa szpalty redakc.—Zł. — gr. 16, drobne za wyraz Zł. — gr. 1[illegible] Ogłoszenia tabelaryczne i zagraniczne kosztują o 50 proc. drożej, zamiejscowe i terminowe o 25 proc. drożej. Od cen powyższych opustów nie udziela się. Na zasadzie uchwał Zjazdu Prasy Prowincjonalnej wszystkie komunikaty instytucyj prywatnych i społecznych w kronice podlegają opłacie. Układ ogłoszeń dwunastoszpaltowy.

Redaktor i wydawca: Antoni Lubkiewicz.

Polska Drukarnia w Białymstoku, Sp. Akc., ul. Warszawska 61.